

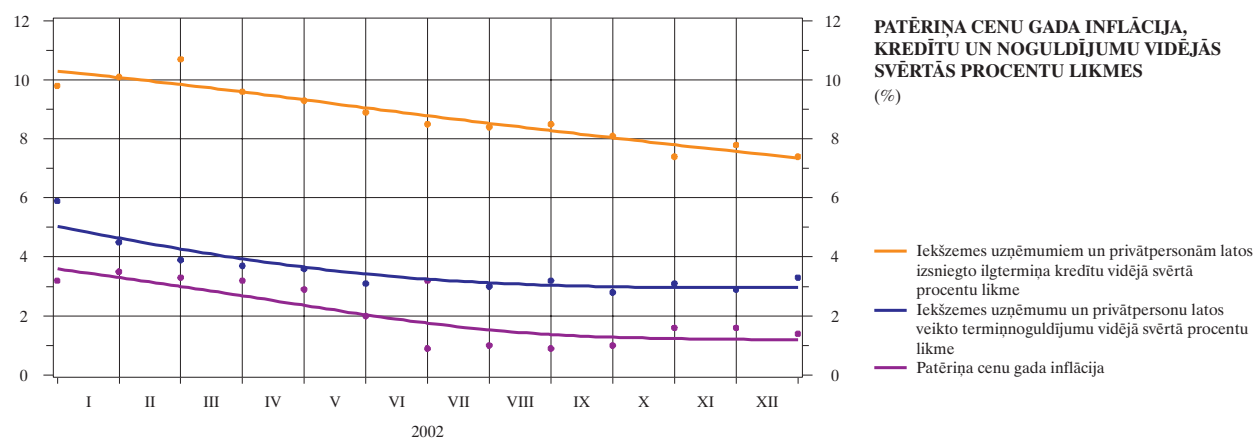
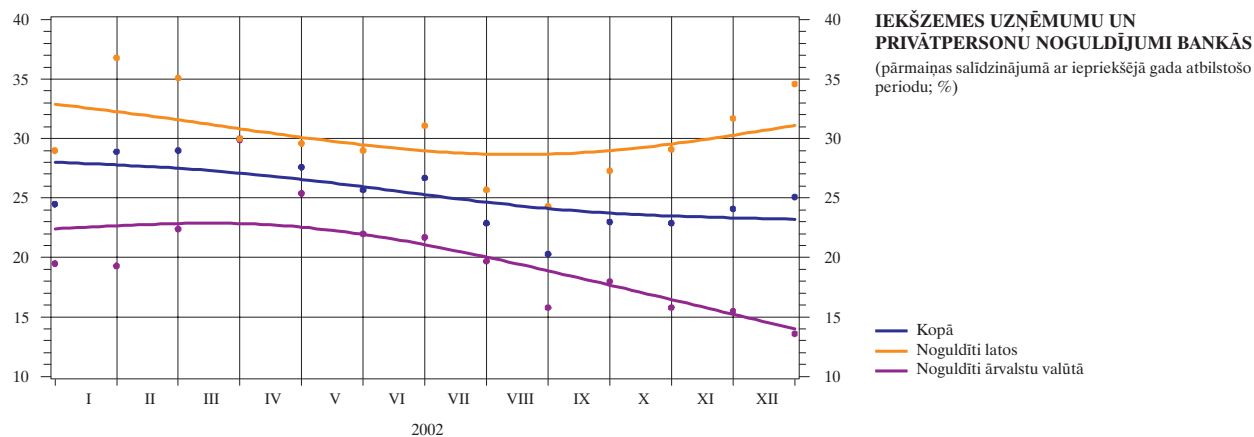
MONETĀRAIS BIĻETENS

12•2002

Decembrī Latvija tika uzaicināta kļūt par ES dalībvalsti. Gaidāmā integrācija ES dos pozitīvu stimulu Latvijas tautsaimniecības ilgtermiņa izaugsmei, veicinot gan investīciju piesaisti, gan ražošanas attīstību valstī.

Inflācija Latvijā joprojām bija zema. Patēriņa cenas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 1.4%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi – par 0.2%. Cenu kāpumu decembrī visvairāk ietekmēja uztura produktu cenu pieaugums sezonālu faktoru ietekmē (par 1.2%; visvairāk – dārzeņiem un pienam), savukārt samazinoša ietekme bija apģērba, apavu, sadzīves tehnikas un pasta pakalpojumu cenu sezonālajam pazeminājumam. Patēriņa cenu gada pamatinflācija decembrī bija 1.1%. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 7.6% (zemākais līmenis 2002. gadā), bet bezdarbnieku skaits salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 2.1%. Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts būtiski pieauga un gadā kopumā sasniedza 131.1 milj. latu.

Plašā nauda M2X decembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 69.8 milj. latu jeb 3.9%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 21.0% (novembrī – par 20.4%). Sezonālu faktoru ietekmē strauji pieauga skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs; par 21.9 milj. latu), bet vēl vairāk (par 47.9 milj. latu) palielinājās iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums. Šo pieaugumu lielā mērā nodrošināja veiksmīgā lielāko Latvijas banku Ziemassvētku noguldījumu kampaņa, kuras laikā krasi palielinājās tieši nacionālajā valūtā veikto noguldījumu apjoms.

Naudas piedāvājuma kāpumu noteica banku sistēmas tīro iekšējo aktīvu palielināšanās, samazinoties tūrijiem ārējiem aktīviem. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums decembrī (3.1%) bija mazāks nekā mēneša kāpums septembrī–novembrī, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu augstās bāzes dēļ samazinājās par 11 procentu punktiem (līdz 36.5%). Uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums

palielinājās ievērojami straujāk nekā privātpersonām izsniegto kredītu atlikums (attiecīgi par 40.0 milj. latu un 15.0 milj. latu). Galvenokārt pieauga ilgtermiņa kredītu atlikums (par 46.1 milj. latu), bet īstermiņa kredītu atlikums palielinājās tikai par 8.9 milj. latu. Būtiski pieauga norēķinu konta debeta atlikuma, kā arī komerc kredīta un industriālā kredīta atlikums (attiecīgi par 13.7 milj. latu, 10.3 milj. latu un 5.7 milj. latu). Pēc lēnāka kāpuma iepriekšējā mēnesī decembrī lielāks bija hipotēku kredīta atlikuma pieaugums (21.2 milj. latu).

Resursi tika piesaistīti arī no ārvalstu bankām (pieaugums par 59.4 milj. latu). Palielinājās nerezidentu nebanku noguldījumu atlikums (kāpums par 134.3 milj. latu). Kreditīstāžu ārzemju aktīvi pieauga par 69.5 milj. latu. Daļu piesaistīto līdzekļu bankas izmantoja kreditēšanai iekšzemē.

Kreditīstāžu aktīvi decembrī palielinājās par 6.1% (līdz 4.3 mljrd. latu). Banku kapitāls un rezerves pieauga par 1.5% (līdz 384.3 milj. latu). Banku peļņa 2002. gadā sasniedza 56.4 milj. latu (par 13.7% vairāk nekā 2001. gadā).

Strauji augot valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumiem, šā budžeta fiskālais deficīts decembrī palielinājās par 87.5 milj. latu un sasniedza aptuveni 2.5% no prognozējamā 2002. gada iekšzemes kopprodukta. Augsto deficīta līmeni decembrī daļēji noteica sezonāli faktori, tomēr valdības izdevumu pieaugums bija ievērojami lielāks nekā iepriekšējos gados. Būtiski palielinājās valsts pamatbudžeta izdevumi. To noteica izdevumu pieaugums gandrīz visās galvenajās izdevumu grupās (kārtējie izdevumi, subsīdijas un dotācijas, kapitālieguldījumi). Lielais izdevumu kāpums decembrī daļēji izskaidrojams arī ar to, ka grozījumi likumā "Par valsts budžetu 2002. gadam" stājās spēkā tikai novembrī un faktiski visi papildu izdevumi, kas tika paredzēti budžeta grozījumos, tika finansēti decembrī (17.4 milj. latu apmērā). Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālo bilanci pasliktināja pašvaldību konsolidētā budžeta fiskālais deficīts, kas decembrī pieauga par 17.2 milj. latu un 2002. gadā sasniedza 45.3 milj. latu (lielāko pašvaldību konsolidētā budžeta deficīta daļu veidoja Rīgas pilsētas pašvaldības pamatbudžeta deficīts). Valsts speciālajā budžetā gan decembrī, gan gadā kopumā bija fiskālais pārpalikums (attiecīgi 0.4 milj. latu un 2.4 milj. latu). Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumus tikai daļēji kompensēja rekordlielie budžeta ieņēmumi, kas decembrī sasniedza 180.5 milj. latu. Valsts parāds decembrī palielinājās tikai par 4.2 milj. latu (līdz 756.2 milj. latu), jo fiskālo deficītu valdība galvenokārt finansēja, samazinot tās noguldījumu atlikumu bankās (par 79.9 milj. latu).

Augošais latu resursu pieprasījums (skaidrās naudas apgrozībā un rezervju prasību pieaugums) veicināja starpbanku tirgū latos izsniegto īsāka termiņa kredītu procentu likmju paaugstināšanos decembra sākumā. Tomēr, Latvijas Bankai nodrošinot iespēju bankām aizņemties nepieciešamos latu resursus, procentu likmes atgriezās iepriekšējā līmenī. Savukārt starpbanku tirgū latos izsniegto ilgāka termiņa kredītu procentu likmes turpināja sarukt. RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem decembra beigās bija 3.1%, bet kredītiem ar 6 mēnešu termiņu – 4.0%. Joprojām samazinājās gan latos, gan OECD valstu valūtās iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes.

Lai gan banku interese par Latvijas Bankas piedāvātajiem *repo* kredītiem pieauga un tie tika izsniegti 73.9 milj. latu apjomā, to atlikums mēneša beigās saruka. Vēl lielākā apjomā (171.5 milj. latu) tika veikti īstermiņa valūtas mijmaiņas darījumi. Savukārt iekšzemes starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu apjoms gandrīz nemainījās (301.5 milj. latu), bet banku termiņnoguldījumu atlikums centrālajā bankā bija vismazākais gada laikā (6.7 milj. latu).

Sakarā ar lielo valūtas mijmaiņas darījumu apjomu Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi decembrī palielinājās par 64.8 milj. latu, un emitētās nacionālās valūtas segums ar centrālās bankas tirajiem ārējiem aktīviem decembra beigās bija 103.0%.

Decembrī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu saruka (par 1.8%), bet eiro un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss pieauga (attiecīgi par 1.8% un 1.2%).

Būtiska izaugsme turpinājās dzelzceļa transportā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu dzelzceļa tranzīta pārvadājumu apjoms caur ostām palielinājās par 42.0%. Pieaugot arī importa un iekšzemes pārvadājumu apjomam, kopējais pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms palielinājās par 34.2%. Vienlaikus turpinājās naftas tran-

	2002	
	XI	XII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	8.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.2	0.2
Gada (%)	1.6	1.4
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	1.3	1.1
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	90 787	89 735
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.7	7.6
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā balance (milj. latu)	-43.6	-131.1
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	127.7	*
Imports	226.6	*
Balance	-98.9	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2002	
	XI	XII
Banku sistēma		
M2X	1 795.1	1 864.9
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	521.2	543.1
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 273.9	1 321.8
Pieprasījuma noguldījumi	733.1	776.8
Termiņnoguldījumi	540.8	545.1
M2D	1 239.9	1 324.6
Tirie ārējie aktīvi	387.6	351.9
Tirie iekšējie aktīvi	1 407.5	1 513.0
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 794.5	1 849.5
Īstermiņa kredīti	281.9	290.8
Ilgtermiņa kredīti	1 512.6	1 558.7
Kredīts valdībai (neto)	90.8	154.7
Latvijas Banka		
M0	713.2	755.1
Skaidrā nauda apgrozībā	585.8	622.6
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	127.4	132.4
Tirie ārējie aktīvi	712.8	777.6
Tirie iekšējie aktīvi	0.4	-22.5
Kredīti	62.7	44.7
Bankām	35.7	30.7
Valdībai (neto)	27.1	14.1
Pārējie aktīvi (neto)	-62.3	-67.3
Ārējās rezerves*	1 193.54	1 327.31
Zelts	78.70	85.90
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.08	0.07
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 114.69	1 241.27

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2002	
	XI	XII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.6	2.7
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	6.3	5.4
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	5.9	4.1
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.8	7.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	5.8	5.8
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	1.0
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.6
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	2.8	3.1
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	2.0	2.0
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.2	5.2
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.9	3.4
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6050	0.5940
Ls pret GBP	0.9350	0.9460
Ls pret 100 JPY	0.4950	0.4940
Ls pret EUR	0.5990	0.6100

zītpārvadājumu apjoma lejupslīde, un Ventspils ostas kravu apgrozījums samazinājās par 33.6%. Savukārt liels Rīgas un Liepājas ostā saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoma pieaugums (attiecīgi 56.0% un 44.9%) nodrošināja to, ka Latvijas ostu kopējais kravu apgrozījums samazinājās tikai par 2.0%.

Dati par rūpniecības attīstību novembrī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu liecināja, ka turpinās strauja izaugsme. Apstrādes rūpniecības un elektroenerģijas, gāzes un ūdens apgādes produkcijas fiziskā apjoma indekss pieauga attiecīgi par 7.2% un 11.1%. Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 8.3%. Mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 19.4%.

Rūpniecības ražotāju cenu indekss decembrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās par 0.1%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 0.8%.

	2002	
	XI	XII
Banku rezerves	191.0	213.7
Nacionālā valūta banku kasēs	64.7	79.5
Noguldījumi Latvijas Bankā	126.3	134.2
Ārzemju aktīvi	1 723.8	1 793.3
Ārvalstu valūta banku kasēs	44.4	41.8
Prasības pret ārvalstu bankām	1 096.7	1 160.0
Prasības pret ārvalstu nebankām	564.6	580.0
Pārējie aktīvi	18.1	11.5
Prasības pret centrālo valdību (neto)	47.1	125.3
Prasības pret pašvaldībām (neto)	16.6	15.4
Prasības pret valsts uzņēmumiem	98.0	112.5
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 302.7	1 329.5
Prasības pret privātpersonām	417.0	432.0
Neklasificētie aktīvi	295.5	321.2
Pamatlīdzekļi	107.0	106.9
Nauda ceļā	4.0	5.0
Pārējie aktīvi	47.2	52.4
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	137.3	156.9
AKTĪVI PAVISAM	4 091.7	4 342.8
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>405.8</i>	<i>603.8</i>
Pieprasījuma noguldījumi	427.1	477.7
Valsts uzņēmumu	32.5	45.1
Privātuzņēmumu	204.1	225.1
Privātpersonu	190.6	207.5
Termiņnoguldījumi	291.6	303.8
Valsts uzņēmumu	28.2	20.9
Privātuzņēmumu	77.7	85.2
Privātpersonu	185.6	197.7
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	555.2	540.3
Valsts uzņēmumu	16.8	16.3
Privātuzņēmumu	199.8	178.7
Privātpersonu	338.5	345.3
Tranzītfondi	10.1	9.9
Ārzemju pasīvi	2 049.0	2 219.0
Saistības pret ārvalstu bankām	432.8	492.2
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 533.6	1 667.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	82.7	58.9
Saistības pret Latvijas Banku	35.7	30.7
Parāda vērtspapīri	31.7	48.2
Kapitāls un rezerves	378.7	384.3
Rezidentu	195.8	201.5
Nerezidentu	182.9	182.8
Uzkrājumi parādiem un saistībām	58.8	59.6
Neklasificētie pasīvi	253.8	269.2
Nauda ceļā	94.6	83.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	36.8	40.8
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	122.3	144.5
PASĪVI PAVISAM	4 091.7	4 342.8
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>405.8</i>	<i>603.8</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2003

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinacialData/Latvian/index_LB.html).